

Ostrava 27.3.1992

Měatský úřad

Nový Jičín

do rukou zástupkyně starosty

Blanky Flisníkové

Masarykovo nám. 1

~~741 11 - Nový Jičín~~

Z n a l e c k ý p o s u d e k

Jako soudní znalec v problému výtvarného umění jsem byl požádán o posudek v otázce uchování či odstranění následujícího díla:
Karel Vašut, Pomník československo-sovětského přátelství

Jde o monumentální sochařsko-architektonickou realizaci před bývalými objekty Komunistické strany, vytvořenou na rozměrném obdélníkovém plató / vysoké 80 cm/ jako hranolový pólířový sloup, nesoucí silně nadživotní figurální skulpturu tvořenou třemi postavami - ručarmějcem nesoucím vlající prapor, který ~~je~~ z ~~prave~~ levé strany zdviženou levicí věncí žena, z pravé strany pak stráží civilní mužská postava, člen Lidových milicí, nesoucí pušku. Plinta sousoší je opatřena nápisy : ČSSR - SSSR, Se Sovětským svazem na věčné časy, Společně v boji, společně v budování, Dřík pomníku je opatřen reliéfně aplikovanou pěticípou hvězdou.

Pomník byl realizován v letech 1974-1975 za přibližnou částku 867.000 Kčs.

K problému se vyjadřuji bez právně závazné interpretace

1/ Zákona č. 20/1987 České národní rady o Státní památkové péči

2/ Zákona č. 35/1967 Předsednictva Federálního shromáždění o dílech

literárních, vědeckých a uměleckých / autorského zákona /



což mé odbornosti nepřísluší.

K problému je nutno konstatovat :

- 1/ Jedná se o pomník vytvořený z rozhodnutí KSČ a jako pomník výlučně stranický ho třeba chápat.
- 2/ Pomník není možno obsahově přijat jako výraz vítězství Sovětského svazu ve 2. světové válce a "osvobození Československa" ale jako oslavu a poctu Sovětského svazu za okupaci Československa v srpnu 1968 devotní úctou KSČ.

Tyto skutečnosti nejsou problémem umělecko-historickým, ale zásadní otázkou politicko-historickou, kterou nelze omezit či anulovat skutečností jakéhokoliv uměleckého významu.

Jako umělecké dílo jde o práci funkčně účelovou, jež izolovaně nazíráno má nevýznamnou sochařskou hodnotu autora sice profesionální aktivity / žák prof. Jana Laudy - Akademie výtvarných umění v Praze /, který však nicméně nikdy nepřesáhl svojí tvorbou úzce provinční hodnotu, většinou oceňovanou pro ryze politickou služebnost angažovanou úkoly komunistické strany.

Předmětný pomník je z tohoto hlediska typickým příkladem této úrovně Vašutovy služebnosti a není důvod v tomto případě zdůrazňovat uměleckou závažnost díla.

Protože v jednání na Městském úřadě v Novém Jičíně padla zmínka, zda by mohlo přijít v úvahu přemístění pomníku, musím zaujmout k této otázce jednoznačně negativní stanovisko. U nás nebyla řešena otázka "skanzenu" politických pomníků, snad respektující sentiment dosud žijících příslušníků bývalé komunistické strany, kde aspekt umělecké hodnoty byl vždy stejně bezvýznamný. Ryze historická dokladovost je pro ekonomickou náročnost podobného záměru nezdůvodnitelná.



Je rovněž třeba zdůraznit, že úvaha přemístění je i v praktické náročnosti rozebrání sousoší tvořeném skladbou jednotlivých monumentálních kvádrů nemožná bez velkého poškození bloků.

Likvidace sousoší i jeho architektonické součásti není možné při vážnější úvaze o hodnotném druhotném užití. Části rozebraného bloku lze použít jen nenáročnou méněcennou funkcí.

Můj posudek tedy vyústuje v jednoznačný závěr : sousoší je třeba likvidovat.

Tento posudek jsem zpracoval jako znalec jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 23.6.1967, č.j. Spr. 3145/67 pro základní obor výtvarné umění.

Úkon je zapsán v deníku pod č. 32/92



Jůza
PhDr. Vilém Jůza
V Mešníku 5243
Ostrava-Třebovice